

Právní a mimoprávní faktory v argumentaci a rozhodování Ústavního soudu České republiky

Abstrakt

Práce se věnuje vlivu právních a mimoprávních faktorů na rozhodování Ústavního soudu České republiky. Konkrétně se pak zaměřuje na otázky, jaké předpoklady pro rozhodování Ústavnímu soudu vytváří vnější politické a společenské prostředí, jak se v tomto rozhodování odráží odlišné postoje a přístupy jednotlivých soudců a jaký vliv na něj má složení soudních senátů. Autor nejprve shrnuje širokou škálu faktorů, u nichž byl pozorován vliv na rozhodování soudců. Mezi ně patří nejen obsah právní úpravy, ale také soudcovské filosofie včetně aktivismu a sebeomezení, a nejrůznější mimoprávní faktory, na něž poukazuje například tzv. postojový a strategický model soudního rozhodování, ale také psychologické a ekonomické studie. Následně se již práce věnuje samotnému Ústavnímu soudu ČR. Nejprve se zaměřuje na předpoklady pro působení různých faktorů na jeho rozhodování a argumentuje tak, že Ústavní soud lze díky vnějším podmínkám i jeho vlastní rozhodovací činnosti považovat za silný soud. Poté se práce postupně za pomoci statistické metody i analýzy obsahu rozhodnutí zaměřuje na prezentaci rozhodnutí Ústavního soudu prostřednictvím tiskových zpráv, na roli složení senátů v rozhodování ústavních stížnostech, a na vliv odlišných přístupů soudců na senátní rozhodování i na hlasování v plenárních věcech. Autor dospívá k závěru, že odlišnost jednotlivých soudcovských osobností a jejich postojů a přístupů hraje v rozhodování soudu klíčovou roli. Ta se v senátním hlasování projevuje zásadními rozdíly mezi soudci zpravodaji v míře vstřícnosti vůči ústavním stížnostem, které jsou ještě výraznější při zaměření na konkrétní sledované charakteristiky případů. Soudci zpravodajové přitom mají v senátním rozhodování výrazně dominantní roli oproti zbývajícím členům senátu. V plenárním rozhodování se pak rozdíly mezi soudci projevují prohlubující se nejednotností rozhodování. Jako dominantní zdroj odlišností mezi jednotlivými soudci však práce označuje různou míru aktivismu soudců. Výrazně menší roli v tomto směru naopak hraje ideologická orientace soudců.